

CZU: 343.352(478)(094.4)

DOI: 10.5281/zenodo.7366789

**LATURA OBIECTIVĂ A INFRAȚIUNII DE ÎMBOGĂȚIRE ILICITĂ:
DEFICIENȚE DE APLICABILITATE**

VÎRLAN Petru,

doctorand, lector universitar, Departamentul Drept penal,
Facultatea de Drept, Universitatea de Stat din Moldova
Director adjunct, Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești
ORCID: 0000-0001-9416-1427

The topicality and importance of the objective side of the crime of illicit enrichment is regulated by the conditions required by the criminal law for the existence of the act of criminal behavior, which is a fundamental condition for the application of criminal liability. However, we will analyze the issue of the objective side of the crimes attached to art. 3302 "Illicit enrichment" of the Criminal Code. This is because they have replaced the means of fighting corruption in the public sector.

However, after this clarification, he deduces that: the objective side of the illicit enrichment present in art.3302 CP RM is transformed into the prejudicial act expressed in the action of possession of the goods if their value substantially exceeds the acquired means and was found, based on evidence that they could not be obtained illegally.

In general, in the process of formulating the content of the crime of illicit enrichment, the legislator had the opportunity to plead between two different approaches. He could define prohibited conduct as an omission or as an action.

Keywords:illicit enrichment; possession; illicitly obtained goods; substantial exceeding; acquired means; public figure; person with position of responsibility; dignitary.

O problemă critică care face obiectul unei dezbateri continue se referă la compatibilitatea îmbogățirii ilicite cu principiile drepturilor omului și la preocupările legate de percepția inversării sarcinii probei. Experiență în mai multe state care le-au depășit provocările legate de incriminarea îmbogățirii ilicite pot fi depășite și coordonate cu actele în vigoare.

Considerată într - un context mai larg, este întrebarea dacă interesul public justifică incriminarea îmbogățirii ilicite, o reducere care conține o formă de prezumție. În acest sens, mai multe practici, precum și au apărut jurisprudența care reconciliază astfel de prezumții cu respectul pentru protecția drepturilor omului. De exemplu, jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului Drepturile omului clar clarifică faptul că prezumția de nevinovăție nu împiedică legiuitorilor de a crea borme de incriminare care să conțină o prezumție prin lege atâta timp cât principiile raționalității și proporționalității sunt respectate în mod corespunzător.

În afară de aspectele de fond ale studiului, au fost evidențiate cercetările efectuate pentru acest studiu că proiectarea și implementarea structurilor guvernamentale sunt esențiale pentru a se asigura că acestea este pe deplin respectat articolului 2 al Pactului internațional privind drepturile civile și politice (ICCPR).

Statutul și existența măsurilor legislative, administrative și judiciare pentru punerea în aplicare a acestor drepturi trebuie luată în considerare din punctul de vedere al eliminării corupției. O relevanță deosebită este dacă instituțiile implicate în investigarea, urmărirea penală și judecarea îmbogățirii ilicite sunt monitorizate corespunzător, responsabile, resursate și instruite astfel încât să fie în măsură să pună în aplicare obligațiile asumate în temeiul ICCPR și să urmărească traseele banilort corupți.

Orice legislație penală privind îmbogățirea ilicită ar trebui adaptată nevoilor speciale și preocupările țării, în special în ceea ce privește aspectele legislative, administrative și măsurile judiciare, inclusiv rolul și limitele procuraturii.

Criminalitatea duală rămâne un obstacol în cooperarea internațională care implică îmbogățirea ilicită. Aceasta este o provocare cu care se confruntă multe dintre țările care pun în judecată acest lucru, în special atunci când nu sunt făcute efecte, înainte de a solicita asistență, pentru a verifica dacă comportamentul care stă la baza cererii constituie o infrațiune incriminată în jurisdicția solicitată.

Latura obiectivă a infrațiunii prevăzute la alin.(1) art.330² CP RM este comisă de către o persoană cu funcție de răspundere sau de către o persoană publică, însă infrațiunea specificată la alin.(2) art.330² CP RM este săvârșită de către o persoană cu funcție de demnitate publică.

În contextul dat, deducem faptul că: latura obiectivă a îmbogățirii ilicite (art.330² CP RM) rezidă în fapta prejudiciabilă exprimată în acțiunea de deținere a bunurilor în cazul în care valoarea acestora depășește substanțial mijloacele dobândite și s-a constatat, în baza probelor, că acestea nu aveau cum să fie obținute pe cale legală.

Așa dar, în procesul de formulare a conținutului infrațiunii de îmbogățire ilicită, legiuitorul a avut posibilitatea de a acționa între două subiecte care diferă. Acesta putea defini conduita interzisă ca omisiune sau ca acțiune.

Astfel, latura obiectivă a infrațiunii de îmbogățire ilicită reprezintă aspectul exterior al comportamentului persoanei ce a comis o infrațiune. Ea

cuprinde fapta prejudiciabilă, ilegală care se săvârșește într-un anumit loc și într-o anumită perioadă de timp, prin intermediul unui anumit mijloc sau unei anumite metode. De asemenea, în conținutul acesteia sînt incluse urmările prejudiciabile care s-au produs ori s-ar fi putut produce ca rezultat al săvârșirii faptei.

Prin „deținere” se înțelege stăpânirea acestor bunuri în mod ascuns sau deschis în sfera de posesie a făptuitorului (pe contul bancar, în caseta de valori închiri- ată la o bancă, asupra făptuitorului, în locuință sau în altă încăpere aparținând acestuia, la locul de muncă al făptuitorului, pe terenul din preajma casei acestuia, în ascunzătoare etc.). Într-o manieră similară, de exemplu, în Hong Kong, în Ordonanța cu privire la prevenirea corupției[1] la lit.b) alin.(1) art.10, se menționează despre fapta celui „care deține controlul asupra unor resurse pecuniare sau a unor bunuri disproporționate față de veniturile sale”. O sintagmă similară este folosită la: lit.b) alin.(1) art.31 din Legea Regatului Lesotho cu privire la prevenirea corupției și a infrațiunilor economice;

Considerăm că beneficierea de bunurile obținute ilicit constituie scopul final al infrațiunii prevăzute la alin.(1) art.330² CP RM. În aceste condiții, este obligatorie existența unei perioade suficiente de timp care să permită deținerii să devină relevantă juridic. Pentru aceasta, făptuitorul trebuie să dorească să păstreze bunurile în sfera sa de stăpânire. O asemenea dorință lipsește atunci când, imediat după primirea de la o altă persoană a bunurilor care au fost obținute ilicit de către acea altă persoană, făptuitorul le distruge, le abandonează, le aruncă sau realizează alte asemenea acțiuni asupra bunurilor în cauză.

De asemenea, o astfel de intenție lipsește atunci când, imediat după primirea de la o altă persoană a bunurilor care au fost obținute ilicit de către acea altă persoană, făptuitorul le examinează, le testează, le măsoară sau realizează alte asemenea acțiuni asupra bunurilor în cauză, după care renunță la ele, deoarece nu-i convin ca formă, gabarite, model, mărime, culoare sau dacă nu le poate utiliza conform destinației din alte cauze.

Din dispoziția de la alin.(1) art.330² CP RM, aflăm că bunurile, care constituie obiectul material sau imaterial al infrațiunii, sunt deținute personal sau prin intermediul unui terț. În ipoteza în care bunurile sunt deținute de un terț, acesta va avea calitatea de complice la infrațiunea specificată la alin.(1) art.330² CP RM. Desigur, aceasta cu condiția că respectivul terț a contribuit cu intenție și în urma înțelegerii prealabile cu autorul infrațiunii la săvârșirea ei.

Cât privește experiența altor țări, de exemplu, în Hong Kong, în Ordonanța cu privire la prevenirea corupției, alin.(2) art.10 se referă la deținerea bunurilor prin intermediul unui terț: „În cazul în care o instanță constată, în urma unei proceduri desfășurate pentru săvârșirea unei astfel de infracțiuni prevăzute la litera b) alineatul (1), ținând cont de relația apropiată a acestuia cu învinuitul și de alte circumstanțe, că există motive să se creadă că o altă persoană deține resurse pecuniare ori proprietăți în custodie sau în alt mod în numele învinuitului sau că a dobândit astfel de resurse sau proprietăți ca dar de la învinuit, astfel de resurse sau proprietăți vor fi, în absența unor probe care să dovedească contrariul, prezumate a fi sub controlul învinuitului”.

Infrațiunea prevăzută la alin.(1) art.330² CP RM este o infracțiune formală. Ea se consideră consumată din momentul deținerii bunurilor în cazul în care valoarea acestora depășește substanțial mijloacele dobândite și s-a constatat, în baza probelor, că acestea nu aveau cum să fie obținute licit.

În toate jurisdicțiile revizuite, legea privind îmbogățirea ilicită abordează recuperarea bunurilor obținute în mod ilicit. Cu toate acestea, rămâne o lipsă de date statistice solide cu care să stabilească dacă astfel de legi au contribuit efectiv la recuperarea activelor. Dovezile disponibile sunt amestecate, iar motivele care stau la baza rezultatelor mixte sunt dificil de determinat. O posibilitate este ca condamnările pentru îmbogățirea ilicită să ducă sacționarea pentru aceiași faptă cu o altă compnență de infracțiune ce încalcă principiul nonbisinidem.

Cu referire sintagma „ depășește substanțial mijloacele dobândite,, este încălcat principiul previzibilității legii penale. Astfel accesibilitatea legii privește, în principal, aducerea la cunoștință publică a acesteia, care se realizează prin publicarea actelor normative.

Pentru ca o lege lato sensu să producă efecte juridice, trebuie să fie cunoscută de destinatarii săi; efectele legii se produc, prin urmare, după aducerea sa la cunoștința publică și după intrarea sa în vigoare. Astfel, Curtea de Justiție a Comunităților Europene a statuat în mod constant că, în general, principiul securității juridice interzice ca o măsură comunitară să producă efecte înainte de publicarea ei.

Reieșind din cele expuse, se prezintă ca absolut necesară efectuarea unei cercetări complexe a caracteristicilor definitorii ale infracțiunii îmbogățirea ilicită, a bazei doctrinare și normative în materie, contopirea acestora cu practica existentă și formularea recomandărilor relevante pentru optimizarea

nu doar a modelului incriminator prevăzut la art.330² CP RM, dar și practica de aplicare a acestuia.

În concluzie criminalizarea îmbogățirii ilicite a avut loc de a facilitat recuperarea activelor de către autoritățile naționale și examinează provocările conexe pe care le-au experimentat în această privință. De asemenea, studiul abordează chestiunile cheie identificate de aceste autorități, printre care se numără punerea în aplicare a unor instituții și instituții eficiente regimuri legislative pentru criminalizarea, identificarea și urmărirea penală a îmbogățirii ilicite cu ajutorul asistenței juridice reciproce.

Ca rezultat al studiului efectuat, am ajuns la următoarele concluzii:

1) Din dispoziția art.330² CP RM rezultă că, pentru a se dovedi comiterea îmbogățirii ilicite, inițial, trebuie să fie probată săvârșirea faptei de unde a survenit veniturile ilicite.

2) Dacă să ne aprofundăm în ideea că cel care comite infrațiunea de îmbogățire ilicită trebuie să răspundă și pentru infrațiunea principală, pe care a comis-o anterior. Însă, aceasta este laturalizată de principiul non bis in idem.

3) Nu este admisibil ca aceeași persoană să răspundă atât pentru fapta generatoare de venituri ilicite, cât și pentru una dintre infrațiunile prevăzute la art.330² CP RM. Răspunderea se aplică doar pentru fapta generatoare de venituri ilicite, nu și pentru una dintre infrațiunile specificate la art.330² CP RM. În caz contrar, ar fi încălcat principiul de neadmitere a sancționării duble a aceleiași fapte.

4) În încheierea analizei laturii obiective a infrațiunilor specificate la art.330² CP RM, menționăm faptul că, acestea sunt infrațiuni formale. Ele se consideră consumate din momentul deținerii bunurilor în cazul în care valoarea acestora depășește substanțial mijloacele dobândite și s-a constatat, în baza probelor, că acestea nu aveau cum să fie obținute licit.

În scopul perfecționării art.330² CP RM, vin cu propunerea ca dispoziția acestuia să fie reformulată după cum urmează:

1) Subiectului infrațiunilor prevăzute de prezentul articol nu i se aplică răspunderea în baza unui alt articol pentru primirea bunurilor de la persoana care le-a obținut ilicit;

2) Deținerea de către o persoană cu funcție de demnitate publică, personal sau prin intermediul unor terți, a bunurilor în cazul în care valoarea acestora depășește 20 de salarii medii lunare pe economie prognozate sau mai mult mijloacele dobândite și s-a constatat, în baza probelor, că acestea au fost

obținute ilicit de către o altă persoană;

3) Deținerea de către o persoană publică, personal sau prin intermediul unor terți, a bunurilor în cazul în care valoarea acestora depășește cu 20 de salarii medii lunare pe economie prognozate sau mai mult mijloacele dobândite și s-a constatat, în baza probelor, că acestea au fost obținute ilicit de către o altă persoană.

Referințe:

1. МИХАЙЛОВ, В. Статья 20 Конвенции ООН против коррупции об ответственности за незаконное обогащение и возможные направления отражения ее идеи в правовой системе Российской Федерации. В: Уголовное право, 2012, № 2
2. BRÎNZA, S., STATI, V. *Tratat de drept penal. Partea Specială. Vol.II*. Chișinău: Tipografia Centrală, 2015, p.925.
3. United Nations Convention against Corruption.
4. *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2014, nr.47-48.
5. Proiect de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative. [Accesat 25.06.2015]
Disponibil: <http://www.justice.gov.md/pageview.php?l=ro&idc=192>
6. BRÎNZA, S., STATI, V. *Tratat de drept penal. Partea Specială. Vol.II*. Chișinău: Tipografia Centrală, 2015, p.925.
7. *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2015, nr.115-123.

